

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ КУНДАЛИК ГАЗЕТАСИ

№ 143 (13.476)

Баҳоси эркин нарҳда

ПАРЛАМЕНТИМИЗ ҲАҚИҚИЙ ДЕМОКРАТИЯ МАКТАБИГА АЙЛАНИШИ, ИСЛОҲОТЛАРНИНГ ТАШАББУСКОРИ ВА АСОСИЙ ИЖРОЧИСИ БЎЛИШИ КЕРАК

ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ОЛИЙ МАЖЛИС ПАЛАТАЛАРИ, СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ЭКОЛОГИК ҲАРАКАТИ ВАКИЛЛАРИ БИЛАН ВИДЕОСЕЛЕКТОР ЙИГИЛИШИДАГИ МАЪРУЗАСИ

Ассалому алайкум, ҳурматли депутат ва сенаторлар!

Қадри мажлис қатнашчилари!

Авваломбор, бугун сиз, азизлар билан, Олий Мажлис палаталари раҳбарлари, сиёсий партиялар ва Экологик ҳаракат вакиллари билан учрашиб турганимдан хурсанд эканимни билдириб, барчангизга ўзининг самимий ва эзгу тилакларини изҳор этаман.

Мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида бундай таркиб ва мазмунда илк бор ўтказилаётган бу учрашув мен учун юксак шараф ва юксак масъулият, десам, айни ҳақиқатни айтган бўламан.

Бугун биз замон талабларидан келиб чиқиб, тараққиётимизни янги босқичга кўтариш йўлидан жадвал илгарилар бормоқда.

Энг асосийси, жамият ҳаётининг барча соҳаларини янада эркинлаштириш ва ислоҳ қилиш жараёнлари изчил давом эттирилмоқда. Қайси соҳа ёки тармоқда бўлмасин, долзарб муаммолар аҳолимиз билан очик муҳокама қилиниб, уларнинг ечими топилмоқда. Барча қарорларимиз халқимизнинг фикр-мулоҳазалари ва мурожаатлари асосида қабул қилинмоқда.

Давлат ҳокимияти органлари, жумладан, иқтисодиёт, банк-молия соҳаси идоралари, коммунал хизмат, ички ишлар, таълим-тарбия, соғлиқни сақлаш, суд-ҳуқуқ тизимининг парламент ва маҳаллий кенгашларда ҳисобот ва ахборот бериш тартиби йўлга қўйилиб, халқ назорати амалда жорий этилмоқда.

Бундай ўта муҳим жараёнларда, ҳеч шубҳасиз, сиёсий партияларнинг вакиллари, ҳурматли депутат ва сенаторларнинг ўрни ва масъулияти нақадар беқиёс эканини, ўйлаётганимиз, ҳаммамиз яхши тушунамиз. Биз миллий парламентимиз тисмолида, аввало, жамиятимизнинг ҳақиқий кўзгусини, одамларни ўз ортдан эргаштириб, эзгу мақсадлар сари бошлашга қодир бўлган катта бир кучни кўраемиз.

Муҳтарам дўстлар!

Мен ҳам кўп йиллар депутат бўлганман, шу сабабли ўз таърибамдан яхши биламан – депутат бўлиш, халқ ишончини қозониш ва уни муносиб равишда оқлаш – бу осон эмас.

Бундай шараф ҳар кимга ҳам насиб этмайди.

Депутат – фикри зикри билан халққа энг яқин одам, доимо эл-юртнинг ташвиш ва муаммолари билан яшайдиган, катта билим ва тажрибага эга бўлган шахс.

Биз, ана шу ҳақиқатдан келиб чиққан ҳолда, кейинги пайтда кадрлар сиёсатида янги бир тажрибани қўллаяпмиз. Яъни, ҳурматли депутат ва сенаторлар, партия вакиллари юксак ва масъулиятли лавозимларга тайинланмоқда. Уларга муҳим соҳалар ишониб топширилмоқда.

Қисқа давр ичида Олий Мажлис палаталарининг 20 нафардан зиёд вакиллари давлат ҳокимияти ва бошқаруви тизимидаги турли юқори вазифаларга ўтказилди.

Масалан, "Адолат" социал-демократик партияси фракцияси аъзоси А.Шодмонов соғлиқни сақлаш вазири, "Миллий тикланиш" демократик партияси аъзолари, сенатор Қ.Турсунов Навоий вилояти ҳокими, М.Фахруова Самарқанд вилояти ҳокими ўринбосари, Ўзбекистон Либерал-демократик партияси аъзоси Б.Темирхонова Қорақалпоғистон Республикаси иқтисодий судининг раиси, Халқ демократик партияси раиси ўринбосари Р.Комилов Президентнинг Давлат маслаҳатчиси, Халқ демократик партияси фракцияси аъзоси Е.Умаров Вазирлар Маҳкамаси департаменти мудири лавозимига тайинланди.

Шунингдек, маҳаллий кенгашлар депутатларининг қарийб 200 нафардан ортиги жойларда раҳбарлик лавозимларига ўтказилди.

Биз бу борадаги сиёсатимизни келгусида ҳам қатъий давом эттирамиз. Ўзининг ташкилотчилиги ва ташаббускорлиги, масъулияти билан халқ ишончини қозongan ҳар қайси парламент аъзоси ва партия вакили ҳеч қачон эътиборсиз қолмайди.

Айни пайтда бугун замоннинг ўзи барчамиздан, биринчи навбатда, сиёсий партияларнинг вакиллари, депутат ва сенаторлардан мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислоҳотларнинг нафақат иштирокчиси, балки ташаббускори ва асосий ижроچиси бўлишни, бошқаларга намуна кўрсатишни талаб этмоқда.

Бугунги учрашувимиздан асосий мақсад – бу борада эришган ютуқларимизни эътироф этган ҳолда, сизлар билан биргаликда ҳокимият вакиллик органлари, сиёсий партиялар ва Экологик ҳаракатнинг

ўтган даврдаги фаолиятини ўзаро мулоқот шаклида, танқидий руҳда таҳлил қилиш, ислоҳотларни янада чуқурлаштириш йўлида олдимизда турган муҳим вазифаларни белгилаб олишдан иборат.

Шу нуктаи назардан қараганда, аввало сиёсий партиялар фаолиятидаги айрим муаммо ва камчиликлар ҳақида сўз юритиш ўринли, деб ўйлайман.

Биринчидан, бугунги кунда сиёсий партиялар ўз электоратига берган ваъдаларини, сайловолди дастурларини тўла ва самарали бажармоқда, деб айтмаймиз. Улар ҳанузгача мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида, фуқаролар онгида ўзининг мустақам ўрнини эгаллаб олмади.

Сиёсий партиялар ва Олий Мажлис Қонунчилик палатаси фаолиятида партия фракциялари томонидан устувор мақсад ва вазифаларни амалга оширишга қаратилган аниқ таклиф ва ташаббуслар деярли сезилмапти.

Масалан, Халқ демократик партияси ўзини пенсионерлар, кам таъминланган аҳоли қатламлари манфаатларининг ҳимоячиси сифатида намоиш этди. Лекин, ҳолисона айтадиган бўлсак, партия шу мақсад йўлида ҳақиқатан ҳам амалий иш олиб бораётими?

Партия пенсионерларнинг ҳаёт даражасини, уларнинг ижтимоий фаоллигини кучайтириш, давлат органлари фаолияти устидан жамоатчилик назоратини амалга оширишдаги иштирокини қўлаб-қувватлаш борасида кўзга кўринадиган ташаббуслар билан чиқяптими?

Шу борада бир мисолга мурожаат қилайлик. Маълумки, пенсионерларнинг муайян бир қисмини ногиронлар ташкил этади. Лекин ҳозирги вақтда улар ўзини жамиятнинг тўлақонли аъзоси деб ҳис қилиши учун барча зарур шароитлар яратилмаган. Бу ҳақиқатни афсус билан тан олиш керак. Ногиронларни, айтайлик, протезлар, инвалидлар коляскалари билан таъминлаш, уларнинг турар-жой ва маъмурий биноларга кириб-чиқиши, метро ва автобуслардан бемалол фойдаланиши учун пандуслар ва платформалар қуриш каби масалаларда, умуман, ушбу социал тоифанинг талаб ва эҳтиёжлари, қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлашда талайгина камчилик ва муаммолар борлиги сир эмас.

(Давоми 2, 3, 4-бетларда)

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Қонунчилик
палатасида 2017 йил 12 июль
куни парламент палаталари,
сиёсий партиялар, Ўзбекистон
Экологик ҳаракати, халқ
депутатлари вилоят, туман ва
шаҳар кенгашлари

фаолиятининг таҳлили ҳамда
истиқболдаги вазифаларига
бағишланган видеоселектор
йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенати аъзолари, ҳукумат аъзолари, сиёсий партиялар ва жамоат ташкилотлари вакиллари иштирок этди. Видео-конференция алоқаси орқали йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Жўрғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар, Тошкент шаҳар, туман ва шаҳарлар кенгашлари аъзолари, маҳаллий ижро органлари раҳбарлари, жамоатчилик вакиллари қатнашди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев маъруза қилди.

Мамлакатимизда жамият ҳаётининг барча соҳаларини янада эркинлаштириш ва ислоҳ қилиш жараёнлари изчил давом этмоқда. Қайси соҳа ёки тармоқда бўлмасин, долзарб муаммолар аҳоли билан очик муҳокама қилиниб, уларнинг ечими топилмоқда.

Йиғилишда эришилган ютуқлар қайд этилган ҳолда, ҳокимият вакиллик органлари, сиёсий партиялар ва Экологик ҳаракатнинг ўтган даврдаги фаолияти танқидий руҳда таҳлил қилинди, ислоҳотларни янада чуқурлаштириш йўлидаги муҳим вазифалар белгилаб берилди.

Парламент аъзолари, сиёсий партиялар вакиллари кўрсатилаётган алоҳида эътибор учун давлатимиз раҳбарига миннатдорлик билдириб, йиғилишда ҳар томонлама чуқур асослаб берилган долзарб вазифаларни амалга ошириш борасида ўзаро ҳамжиҳатликда самарали иш олиб бориш ва белгиланган мақсадларга эришиш депутатлик корпусининг ғоят масъулиятли ва шарафли вазифаси эканини таъкидлади.

Ў.А

**Пойтахтимизда Республика
Маънавият тарғибот маркази
томонидан "Ипотека-банк"нинг
Яшнобод филиали билан
ҳамкорликда "Халқ бой бўлса,
давлат ҳам бой ва қудратли бўлади"
мавзuida маънавий-маърифий
тадбир ўтказилди.**

БАНКЛАР ТАДБИРКОРЛАРНИНГ КЎМАКЧИСИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг жорий йил 27 июндаги "Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг йигирма олти йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида"ги Қарори ижроси доирасида ташкил этилган тадбирда мамлакатимизда аҳолини иш билан таъминлаш, оилавий бизнесни ривожлантириш, фуқаролар, жумладан, ёшларни тадбиркорликка жалб этиш ва бу борада банклар томонидан имтиёзли кредитлар ажратишга алоҳида эътибор қаратилаётгани таъкидланди.

"Ипотека-банк" томонидан ўтган даврда хотин-қизлар тадбиркорлигини ривожлантириш учун 125 миллион 300 миллион сўмлик, тадбиркорликни бошлаш истигад бўлган касб-хунар коллежлари битирувчиларига 14 миллиард 700 миллион сўмлик микрокредитлар ажратилган. Оилавий тадбиркорлик субъектларига кўрсатилган молиявий кўмак ҳажми 7 миллиард 400 миллион сўмни ташкил этди.

Тадбирда фуқароларимизнинг тадбиркорликка бўлган қизиқиши тобора ортиб бораётгани, юртимизда ҳукм сураётган энг олий неъмат – тинчлик-осойишталик ва фаровонлик ватандошларимизни фидойиликка ундаётгани қайд этилди.

Г. БОБОЕВА,
Ў.А муҳбири

**Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар
вазирлиги Маданият саройида Тошкент давлат
юридик университетининг бакалаврият ва
магистратура босқичлари битирувчиларига
диплом топшириш маросими бўлиб ўтди.**

БИТИРУВЧИЛАРГА ДИПЛОМЛАР ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси адлия вазири М.Икромов, ички ишлар вазири А.Азизов, Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи марказий кенгаши раиси Қ.Қуронбоев, Бош прокурор ўринбосари Э.Йўлдошев, Олий суд раиси ўринбосари Б.Дехқонов, Судьялар ассоциацияси раиси ўринбосари У.Мингбоев ва бошқалар битирувчиларни самимий табриклаб, дипломларни топширди.

Мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимини тубдан такомиллаштириш бўйича қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Айниқса, олий юридик таълимни модернизациялаш, мазкур соҳага халқаро таълим стандартлари ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси ҳамда Президентимизнинг 2017 йил 28 апрелдаги "Тошкент давлат юридик университетиди кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори бу борадаги ишларни янги босқичга кўтаришга хизмат қилмоқда.

Бу вазифалар ижросини таъминлашда суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи давлат органлари – Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси, Адлия вазирлиги, Олий суди, Ички ишлар вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Судьялар ассоциацияси ва бошқа бир қатор ташкилотларнинг университет фаолиятини такомиллаштиришдаги ҳамкорлиги муҳим аҳамиятга эгадир.

Университетда замонавий ўқув ва моддий-техник база яратилган. Ўқув, илмий-услубий бўлимлар, кафедралар ўқитишнинг замонавий техник воситалари, ахборот-коммуникация тизимлари ва дастурий маҳсулотлар билан таъмин-

ланган. Ўқитиш замонавий услуб ва технологиялар орқали амалга оширилмоқда. Мазкур ўқув йилида ушбу олий таълим муассасасининг бакалаврият босқичини 374 нафар ҳамда магистратура босқичини 109 нафар йигит-қиз тамомлади.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси О.Муродов қатнашди.

Н.НАСРИЕВ

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

● Тошкент вилоятининг Зангиота туманида "Томирка – эртанги фаровон турмуш гарови" мавзuida давра суҳбати ўтказилди. Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партияси Тошкент вилояти кенгаши томонидан ташкил этилган тадбирда халқ депутатлари вилоят ва туман Кенгашларидаги партия депутатлик гуруҳи аъзолари, туман фермерлар кенгаши ходимлари, фермерлар, томирка фаолияти билан шуғулланаётган оилавий тадбиркорлар иштирок этди.

● Қаршида Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институти Қашқадарь вилояти ҳудудий бўлини маси ташаббуси билан ижтимоий-маънавий муҳит барқарорлигини мустаҳкамлаш, аҳоли, хусусан, ёшлар орасида турли оқимларга кириб кетишнинг олдини олиш, бунда оила, таълим муассасаси ва маҳалла ҳамкорлигининг муҳим йўналишлари мавзuida илмий-амалий конференция ўтказилди.

ЖАҲОНДА

● Перу пойтахти Лима шаҳрида йирик йўл-транспорт ҳодисаси содир бўлди. Бу ерда сайёҳларни олиб кетаётган автобуснинг ағдарилиб кетиши оқибатида камиди тўққиз киши ҳаётдан кўз юмган, 25 нафар йўловчи тан жароҳати олган. Йўл-транспорт ҳодисасининг ҳайдовчи тезликни оширгани сабабли юз берганлиги маълум бўлди.

● 2025 йилга бориб Францияда ишлаб турган ядро реакторларининг учдан бир қисми тўхтатилиб, мамлакат энергия ишлаб чиқаришнинг бошқа хавфсиз турларига ўтиши режалаштирилмоқда. Тўхтатиладиган адрореакторларнинг сони 17 тага етиши мумкин. Таъкидлаш жоизки, бугунги кунда Франция АЭСлар ишлаб чиқарадиган энергия ҳажмига кўра жаҳонда иккинчи ўринни эгаллаб турибди.

ПАРЛАМЕНТИМИЗ ҲАҚИҚИЙ ДЕМОКРАТИЯ МАКТАБИГА АЙЛАНИШИ, ИСЛОХОТЛАРИНИНГ ТАШАББУСКОРИ ВА АСОСИЙ ИЖРОЧИСИ БЎЛИШИ КЕРАК

ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ОЛИЙ МАЖЛИС ПАЛАТАЛАРИ, СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ЭКОЛОГИК ҲАРАКАТИ ВАКИЛЛАРИ БИЛАН ВИДЕОСЕЛЕКТОР ЙИГИЛИШИДАГИ МАЪРУЗАСИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Шу борада ХДП қачон бирорта қонун ташаббускори бўлиб майдонга чиқди ва унинг ижроси устидан қандай назорат олиб берди? Ёки "Муруват", "Саховат" ва "Меҳрибонлик" уйлари фаолиятини яхшилаш бўйича партия томонидан амалий ҳаракатлар бўляптими?

Яна бир муҳим масала – пенсионерларни доридармон билан таъминлашдаги муаммоларни ҳал этиш учун ушбу партия нима иш қилди?

Агар Халқ демократик партияси мана шу муҳим ижтимоий масалалар билан яқиндан шугулланганида эди, ўйлайманки, Президентнинг Халқ қабулхоналарига аҳолининг кам таъминланган қатламларидан, аввало, пенсионерлардан кўплаб шикоят ва аризалар тушмаган бўларди.

"Миллий тикланиш" партиясини оладиган бўлсак, у миллий меросимиз ва қадриятларимизни тиклаш, уларни янада бойитиш билан бирга, туризм соҳасини ривожлантиришни ҳам ўз олдига вазифа қилиб қўйган. Аммо партия амалда бу соҳадаги қонунчиликини такомиллаштириш, мавжуд қонунларнинг ижросини назорат қилиш юзасидан етарлича фаоллик кўрсата олмапти.

Ҳолбуки, туризм соҳасини ривожлантириш йўлида қанча муаммолар, шу билан бирга, ҳали ишга солинмаган катта имкониятлар борлиги, бу тармоқ янги-янги иш ўринлари яратишда қандай муҳим манба эканини ортиқча изоҳлаб ўтиришнинг ҳождати йўқ.

Лекин ушбу партиядан сайланган депутатларимиз, мисол учун, аэропорт ёки вокзалларга, меҳмонхоналарга, бохжона постларига бориб, туристлар учун қандай шароитлар яратилганини ўрганиб, мавжуд ҳолатни яхшилаш юзасидан амалий тақлиф ва ташаббуслар билан чиқяптими?

Бошқа соҳаларда бўлгани каби туризм соҳасида ҳам энг катта муаммо – замонавий фикрлайдиган, ўз ишини, ҳорийиқ тилларни пухта биладиган малакали кадрлар етишмаслиги билан боғлиқ.

Ана шу долзарб муаммони ҳал қилиш мақсадида партия вакиллари қайси олий ўқув юртига, қайси коллежга бориб, туризм бўйича мутахассислар тайёрлаш жараёнида билан, ўқув дастурлари билан қизиқяпти? Бунинг учун катта маблағ керак эмас-ку!

Биз кейинги вақтда туризм соҳасини ривожлантириш учун бир қатор муҳим қарорлар қабул қилдик. Жумладан, Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси ташкил этилди, ушбу соҳа тараққиётини жадаллаштириш учун қўшимча имконият ва имтиёзлар яратиб берилди. Лекин улар негадир ҳозирга қадар "Миллий тикланиш" партияси учун муҳомада объектига айланмади.

Яна бир муҳим масала – юртимиздаги тарихий обидаларни тиклаш ва таъмирлаш, буюк аждодларимизнинг қадамжоларини обод этиш бўйича олдимизда қанча-қанча вазифалар турибди.

Мана, ҳозирги пайтда Қашқадарёда Абу Муин Насафий, Тошкент шаҳрида Сузук ота, Наманган вилоятида Ибрат домла, Сўлтон Увайс каби улғу зотларнинг хотираларига атаб янги мажмуалар, миллий ўзлигимизни янада чуқуроқ англаш, жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш мақсадида Самарқандда Имом Бухорий номидаги халқаро илмий марказ, пойтахтимизда эса Ўзбекистондаги Ислам маданияти марказини барпо этиш бўйича жуда катта ишлар олиб боришмоқда.

Бу партия неча йиллардан буён тарихий ва маданий мерос масалалари билан шугулланади. Лекин ҳақиқий тарихимизни тиклаш бўйича мактаблар ва олий ўқув юртиларда олиб борилаётган ишлар, ўқув дастурларининг савиясини партия фаоллари ҳеч ўрганганми?

Сизларга маълум, биз яқинда Ўзбекистоннинг янги тарихини яратиш бўйича қарор қабул қилдик. Бу қарорни тайёрлаш жараёнида ушбу партиянинг роли, тақлифи мутлақо сезилмагани, унинг вакиллари иштирок этмагани, албатта, одамни ҳайрон қолдиради.

Ваҳоланки, юқорида тилга олинган масалалар бўйича ташаббус айнан "Миллий тикланиш" партиядан чиқиши керак эмасми? Нима учун бундай тақлифлар фақат Президент томонидан билдирилиши керак?

Маълумки, **"Адолат" социал-демократик партияси** ижтимоий адолат, илм-фан, таълим-тарбия ва соғлиқни сақлаш соҳасида аҳоли манфаатларини ҳимоя қилиш шиори остида фаолият олиб боради.

Лекин партия ушбу соҳаларда, хусусан, жамиятимизда қонун ва адолат устуворлигини ёки аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш ва уни доридармон воситалари билан таъминлашни яхшилаш бўйича аниқ ташаббусларни нима учун ўз вақтида илгари сурмагани ачинарли ҳолдир.

Ҳозирги вақтда юртимизда илм-фан, таълим-тарбия соҳалари, жумладан, Фанлар академияси фаолиятини такомиллаштириш бўйича ўзгаришлар амалга оширилмоқда.

Лекин "Адолат" партияси вакиллари, уларнинг депутатлари, мисол учун, ёш олимлар билан бирон марта учрашиб, уларнинг дардини эшитиб, муаммоларини ечиш бўйича қандай амалий тақлифлар берди? Минг афсуски, йўқ бундай тақлиф.

Мана, бугунги кунда Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини такомиллаштириш юзасидан жойларда турли-туман фикрлар, тақлифлар билдириляпти. Лекин нима учун партия бу масалалар бўйича ўз фикри, ўз муносабатини баён этмаяпти?

Соғлиқни сақлаш, жамиятимизда қонун ва адолат устуворлигини таъминлаш, оилаларда, маҳаллаларда соғлом мухитни мустаҳкамлаш бўйича кейинги пайтда қанча муҳим тадбирлар ўтказилмоқда, бу борада мутлақо янги тизим барпо этилмоқда. Сизлар ана шу масалалар бўйича бирорта фикр билдирдингизми?

Яқинда матбуотда Ўзбекистон судьялар ҳамжамиятининг мурожаати эълон қилинди.

Ҳўш, "Адолат" партиясининг бу масалага муносабати қандай – сайловчиларингиз, тарафдорларингиз сизлардан бу саволларга жавоб қутишга ҳақли.

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – **Ўзбекистон Либерал-демократик партиясининг** фаолиятини ҳам мамлакатимиздаги етакчи сиёсий куч сифатида фаол ва самарали деб бўлмайди.

Президент сайловлари бўлиб ўтганига ҳам, мана, ҳадемай бир йил тўлади. Лекин партиямиз ҳозирги пайтда янги ғоялар, янги ташаббус ва тақлифларни ўртага қўяётгани йўқ.

Мана, биз Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси фаолиятини янгича асосда ташкил этиб, унинг раҳбарларини ҳам ўзгартирдик.

Мамлакатимизда тадбиркорлик ва хусусий мулкчиликни янада қўллаб-қувватлаш, бу соҳага янги-янги имтиёз ва преференциялар яратиб бериш бўйича улкан ишлар амалга оширилмоқда. Қанча эркин иқтисодий зоналар, қишлоқларда кичик саноат ҳудудлари ташкил этиляпти. Қишлоқ хўжалиги соҳасида биз учун янги бўлган тармоқ ва йўналишларга асос солишмоқда. Бу борада биз жуда оддий, жуда содда, лекин чуқур ҳаётий асосга эга бўлган бир принципга амал қилаймиз.

Яъни, фақат битта қишлоқ хўжалик экинига қарам бўлиб қолмасдан, даромад, фойда нуктаи назаридан ўзини оқламаган пахта майдонларини қисқартириб, уларнинг ўрнига нимаки даромад келтирса, нимаки экспортбоп бўлса, нимаки одамлар ҳаётини фаровон қиладиган бўлса, айна шу экинни экамиз.

Лекин бу ишларни изчил ва самарали амалга ошириш, уларнинг пировард натижасини таъминлаш учун барча масъулият ва жавобгарликни фақат ижро органларига ташлаб қўйиш ҳам тўғри бўлмайди. Бу масалаларда тадбиркор ва ишбилармонлар, фермерлар, хусусий мулк, жумладан, интеллектуал мулк эгаларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қиламан, деб майдонга чиққан Ўзбекистон Либерал-демократик партиясининг ўрни ва иштироки, амалий таъсири аниқ сезилиши зарур.

Мана, яқинда мамлакатимиз ёшлари ўз қурултойида янги ташкилот – Ўзбекистон ёшлар иттифоқини ташкил этди. Шу мажлисда ёшлар ҳаётига бевосита дахлдор бўлган кўпгина масалалар қаторида ёш тадбиркорларни қийнаётган қанча муаммолар ҳам ўртага қўйилди.

Нима учун Либерал-демократик партиямиз шу масалага ўз вақтида эътибор қаратиб, бу муаммоларни ҳукумат олдида, тегишли вазирлик ва идоралар олдида қўймади, деган савол, афсуски, жавобсиз қолмоқда.

Ҳолбуки, тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш партиямизнинг асосий мақсади экани Дастур ва Низомда ёзиб қўйилган.

Ҳар қандай сиёсий партия замон билан ҳамнафас бўлиб, унинг ўткир талабларига жавоб берган тақдирдагина сиёсий куч сифатида яшай олади. Биз нафақат ЎзЛиДеП, балки барча партиялар мисолида ана шундай қудратли, сафарбар этувчи кучни кўришни истаймиз.

Қўриб турибсизлар, ҳозирги вақтда деярли ҳар қуни мамлакатимиз тараққиётининг турли соҳалари бўйича камида 2-3 та қарор ёки фармон чиқарилмоқда. Албатта, буларнинг барчаси яхши ҳаётдан бўлаётгани йўқ, аксинча, қундали турмушда муаммолар кўплиги ва уларни ҳал қилиш зарурати шуни тақозо этмоқда. Лекин аслида ҳаётимиздаги мана шундай энг муҳим ва долзарб масалалар бўйича сиз, депутатлар сифати ва пухта қонунларни ўз вақтида қабул қилишингиз керак эмасми?

Мен турли йиғилишларда, **биз икки йил давомида фавқулодда сафарбарлик ҳолатида ишлашимиз керак**, деган фикрни доимо айтиб келяман.

Лекин, афсуски, бу масала бўйича Олий Мажлис ва унинг раҳбарияти, хусусан, Қонунчилик палатаси Спикери Нурдинжон Мўйинхонович Исмоилов, Сенат Раиси Нигматилла Тўлқинович Йўлдошевнинг позицияси на уларнинг чиқишларида, на амалий ҳаракатларида сезилмапти.

Тахлиллар шуни кўрсатмоқдаки, амалдаги қонунларимизда бир-бирига зид ўринлар ҳам йўқ эмас. Лекин бугун қайси бир партиянинг ташаббуси билан уларнинг шунчаси ўзгарди, деб айта оламиз?

Очик айтиш керак, сиёсий партияларда бу соҳада ҳайфгача ҳотиржамлик, қандайдир мудраб ўтириш қайфияти хукм сурмоқда. Ҳеч кимга фойдаси бўлмаган мажлислар соатлаб давом этмоқда, танқидий таҳлил ўрнига майда масалалар билан ўралашиб, долзарб муаммоларнинг ечимини четда қолиб кетмоқда.

Эътибор беринг, ҳар бир партиянинг дастуридида вазифалар ва йўналишлар аниқ белгиланган. Ушбу соҳалар бўйича жавоб берадиган вазирлик ва давлат қўмиталари ҳам аниқ.

Аммо нима учун партиялар ана шу вазирлик ва қўмиталар фаолияти устидан ўзларининг вакиллик органларидаги фракцияси ва партия гуруҳлари орқали парламент ҳамда депутатлик назоратини самарали амалга оширмапти, деган савол тугилади.

Шу муносабат билан ҳар бир сиёсий партия ўз дастуридаги вазифалардан келиб чиқиб, назорат қиладиган вазирлик ва қўмиталарни аниқлаб олиши, улар билан тизимли ва доимий ишлаши фойдадан холи бўлмас эди.

Масалан, Халқ демократик партияси Бандлик ва меҳнат муносабатлари ҳамда Ўй-ҳой коммунал хизмат кўрсатиш вазирликлари, "Миллий тикланиш" партияси Маданият вазирлиги ва Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси, "Адолат" партияси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Олий ва ўрта махсус ҳамда Халқ таълими вазирликлари, ЎзЛиДеП Иқтисодиёт ва Молия вазирликлари, Инвестициялар бўйича давлат қўмитаси, Экоҳаракат Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг фаолияти

устидан самарали парламент ва депутатлик назоратини олиб бориши, албатта, мақсадга мувофиқ бўлар эди-ку!

Агар шу тақлифлар бўлганида, Ҳукумат (А.Арипов) депутатларимизга барча шароитларни яратиб берган бўларди.

Энг муҳими, бу жараёнда сиёсий партиялар ва Экоҳаракат иш фаолиятини тўғри ташкил қилиши керак. Назорат тадбирларини расмийчилик учун ўтказиш, вазирлик ва қўмиталарга муаммони шунчаки кўрсатиб ўтиш, номига муҳомада қилиш, аксарият ҳолларда қогозда қолиб кетаётган қарорлар қабул қилиш амалиётидан бутунлай воз кечиш зарур. Муаммо аниқландими, албатта, унинг ечимини топиш керак.

Бундай иш тизими ҳам сиёсий партияларнинг, ҳам вазирлик ва қўмиталарнинг асосий вазифалари ижросини таъминлашга, албатта, ёрдам беради.

Шунинг учун ҳам партияларнинг фракциялари вазирлик ва қўмиталар устидан, партияларнинг маҳаллий кенгашлардаги гуруҳлари эса – вазирлик ва қўмиталарнинг жойлардаги бошқарма ва бўлимлари фаолияти устидан самарали парламент ва депутатлик назоратини ўрнатиши керак.

Ижро ҳокимияти идоралари фаолиятини назорат қилишда Президентнинг асосий қўмақчилари ким? Албатта, сиз, муҳтарам депутат ва сенаторлар. Сизлар менинг олдимга келиб, ижро ҳокимияти идораларининг камчилиги ва нуқсонлари ҳақида асосли маълумотлар беришингиз, вазирлик ва идоралар фаолиятини такомиллаштириш бўйича масалани кўндаланг қўйишингиз, керак бўлса, вазир ва ҳокимларни лавозимдан бўшатишгача бўлган тақлифларни киритишингиз лозим.

Қонунчилик палатаси, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар кенгашлари депутатлигига сайловлардан кейин, мана, икки йилдан ортиқ вақт ўтди. Бирок, сиёсий партиялар томонидан сайловлар жараёнида оммавий ахборот воситалари, хусусан, телевидение орқали берилган ваъдалар бажарилдими? Нима учун сиёсий партиялар фақат сайловлар пайтида фаоллашиб, кейин, таъбир жоиз бўлса, дами чиққан шардек бўшашиб қолади? Ахир, улар овоз олиш учун халққа қанча-қанча ваъдалар бергани ҳақиқат-ку!

Маълумки, нодавлат нотижорат ташкилотлар орасида фақат сиёсий партиялар ҳокимияти учун курашиш ҳуқуқига эга. Лекин, шунга қарамайдан, улар ўртасида рақобат, фикрлар, позициялар хилма-хиллиги мутлақо сезилмаяпти.

Ҳолбуки, ҳар бир партиянинг дастури ва низоми бир-биридан фарқ қилади. Сизлар ўз позициянгизни қонуний асосда билдирсангиз, ҳимоя қилсангиз, қани, айтинг, бунга ким қарши бўлиши мумкин?

Демократия қаердан бошланади – парламентдан бошланади. **"Парламент – демократия мактаби"**, деймиз. Шундай экан, **миллий парламентимиз ҳақиқий демократия мактабига айланиши керак**. Бу борада сиз, хурматли депутат ва сенаторлар барчага намуна бўлишингиз зарур. Чинакам бахс-мунозара, принципиал тортишувлар аввало шу ерда – парламент миңбаридида бўлиши керак. Шундагина ҳар бир сиёсий партия, парламентдаги ҳар бир партия фракциясининг ҳақиқий қиёфаси ва позицияси аниқ намоён бўлади.

Ўйлайманки, ҳаммамиз бир ҳақиқатни яхши тушунамиз: **сиёсий партияларнинг Қонунчилик палатасидаги фракциялари фаолиятини кучайтирма-сак, қонун ижодкорлиги ва қабул қилинган қонунлар ижроси қутилган натижадан берадими.**

Сизларга маълум, биз қонун ҳужжатларини жойларга етказиш ва ижросини таъминлаш бўйича қарор қабул қилган эдик. Мана, орадан 6 ойдан зиёда вақт ўтганига қарамайдан, афсуски, бу борадаги ахвол ҳануз ижобий томонга жиддий ўзгаргани йўқ. Бу жараёнда сиёсий партияларнинг ўрни нима учун сезилмаяпти?

Шу ўринда яна бир муҳим масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Ҳозирги вақтда сиёсий партияларнинг бошқарув аппаратларида ишчанлик муҳити деярли кўзга ташланмаяпти.

Давлат бюджетидан ойлик олиб ишлаётган минглаб ходимлар, масалан, ЎзЛиДеПдаги 740 дан ортиқ, "Миллий тикланиш"даги қарийб 600 та, ХДПдаги салкам 450 та, "Адолат"даги 340 га яқин ходимнинг фаолиятини самарали деб бўлмайди.

Айниқса, сиёсий партияларнинг жойларда, туман бўлимларида ишлаётган ходимларининг фаолияти қонкарсиз аҳволда. Улар кўп ҳолларда электротар билан тизимли мулоқот ўтказиш у ёқда турсин, ўзининг асосий вазифаси нимадан иборат эканини ҳам билмайди.

Бугунги кунда амалда фаолият кўрсатаётган тўртта сиёсий партияга расман қайи бўлиб 1 миллион 150 мингга яқин фуқаро аъзо. Савол тугилади: уларнинг қанчаси партиянинг ғояси, мақсад ва вазифаларини чин оқрадан ҳис қиладиган ва шу ғояни амалга ошириш учун курашга тайёр?

Сиёсий партиялар рақам ортидан қувиб, аъзолари сонини кўпайтириш бўйича мусобақа ўйнамоқда. Натижада турли хунук ҳолатларга йўл қўйилмоқда. Масалан, ҳудудий партия кенгаши ходимларининг мукофот пули ва ойлик иш ҳақи ҳисобидан аъзолик бадалларини тўлаш орқали аъзолар сонини сунъий равишда кўпайтириш фактлари, афсуски, оз эмас. Биз бундай ҳолатларнинг сабабларини ўрганиб, уларни бартараф этиш бўйича деярли иш олиб бормаямиз.

Бугун замоннинг ўзи сиёсий партияларнинг иш услубини тубдан ўзгартириш, уларнинг аҳоли, электротар билан мулоқотини тизимли йўлга қўйишни талаб этмоқда. Энди "мудраб ётган" сиёсий партиялар уйғониши лозим. Улар баланд-парвоз гапларни четга суриб, аниқ амалий ишлар билан одамларимиз, сайловчилар ишончини қозониши, уларнинг қалбидан жой олиши керак.

Иккинчидан, сиёсий партияларнинг дастурларини доимий такомиллаштириб бориш ишлари талаб даражасида йўлга қўйилмаган.

Сизларга маълумки, ҳозирги вақтда мамлакатимизни 2017-2021 йилларда ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси изчил амалга оширилмоқда. Бу жараёнда биз 500 дан ортиқ фармон ва қарорлар қабул қилдик.

Ушбу муҳим ҳужжатларда сиёсий партиялар дастурларига киритилган ва улар томонидан сайлов жараёнларида қўрилган долзарб муаммоларнинг ечимини бўйича ҳам чоралар белгиланган. Лекин уларнинг ижросини таъминлашда сиёсий партиялар қанчалик фаоллик кўрсатмоқда? Афсуски, бу саволларга ижобий жавоб бериш қийин.

Шуни қайд этиш керакки, сиёсий партияларда аксарият ҳолларда ўткир ва оғир муаммоларнинг ечимини устида ишлаш ўрнига, **"озгина вақт ўтса, бу масала ўзи хал бўлади"**, **"бу – Ҳукуматнинг иши"**, деган қарашлар, **"сен – менга тегма, мен – сенга тегмайман"**, деган эскича қайфият ҳам йўқ эмас.

Бундай лоқайдлик, табиийки, шиддат билан ривожланиб бораётган бугунги замондан орқада қолишга олиб келади ва бунга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди.

Шунинг учун ҳам сиёсий партиялар ўз дастурий мақсад ва вазифаларини, мафкуравий соҳадаги ишларини қайта қўриб чиқиб, уларга зарур ўзгартириш ва қўшимчалар киритиши, бунда жаҳон тажрибасини ўрганиш, халқаро ҳамкорликни кучайтириш фойдадан холи бўлмайди.

Учинчидан, сиёсий партияларнинг аҳоли билан мулоқоти, тарғибот-ташвиқот ишлари, оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлигини ҳам етарли деб бўлмайди.

Ҳеч кимга сир эмас, бу борадаги ишлар кўпинча юзаки, хўжақўрсинга бўлиб, ҳаётдан анча узилиб қолган. Аҳолини, партия электоратини ташвишга солаётган долзарб муаммоларнинг амалий ечимини топишга қаратилган ишлар, афсуски, ниятсиздир.

Масалан, ЎзЛиДеПнинг Хоразм вилояти кенгашига келиб тушган 1 минг 250 дан ортиқ ариза ва шикоятларнинг аттиги 84 таси бевосита вилоят кенгаши томонидан қўриб чиқилган бўлиб, қолган 1 минг 200 га яқин мурожаат эса Президентнинг Виртуал қабулхонасига юборилган.

Ана шу мурожаатларни таҳлил қиладиган бўлсак, уларнинг кўпчилиги қисми тадбиркорлик субъектлари ҳуқуқларини бузиш, банк, солиқ органларининг қоникарсиз фаолияти билан боғлиқ экани аён бўлади.

Савол тугилади: тадбиркорлар ва ишбилармонлар партияси деб танилган ЎзЛиДеП нима учун бу масалалардан ўзини четга олмоқда?

Мавжуд тўртта партия газеталарининг савияси, "Ўзбекистон овози" газетасини истисно қилганда, талабга жавоб бермайди. Партия газеталарининг умумий сони бугунги кунда 60 мингга ҳам етмаслиги ҳаётдаги долзарб муаммолар ва уларнинг ечимини бўйича аниқ тақлифлар бу нашрларда ўз ифодасини топмаётганидан далолат беради.

Хусусий нашрлардан мисол келтирайлик. Масалан, биз одатда "қўнғилчор нашрлар" деб биладиган "Даракчи", "Тасвир", "Сўғдиёна" каби газеталар нафақат енгил-елли гапларни, шу билан бирга, муҳим ҳаётий масалаларни, айтиллик, коммунал хизмат, бозорлардаги нарх-наво, тиббиёт, транспорт масаласи, тадбиркорлик билан боғлиқ муаммоларни ҳам атрофчила ёритаётгани учун тиражи ошиб бормоқда. Нима учун партия нашрлари бу масалаларда улар билан рақобат қила олмапти?

Сиёсий партиялар раҳбарларининг электоратни ўйлантираётган муҳим масалалар бўйича телевидение орқали аниқ-равшан ўз позициясини билдирганини ҳам эслай олмаимиз.

Нима, партия раҳбарлари матбуотда чиқишдан қўрқадими? Ёки халқ билан мулоқот қилишнинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини англаб етмайдиларми?

Сайловдаги дастурларидида белгиланган вазифаларни амалга ошириш, электорат манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича қандай ишлар қилинаётгани ҳақида сиёсий партия фракциялари раҳбарлари ҳар чоракда оммавий ахборот воситалари, жумладан, телевидение орқали ахборот бериб боришларини таъминлайдиган аниқ тизим жорий этиш лозим. Бу борада янги ташкил этилган "Тараққиёт стратегияси" маркази ва Халқаро пресс-клуб имкониятларидан самарали фойдаланиш зарур.

Айниқса, марказда ва жойлардаги телеканаллар парламент ва маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳлари ишини, хусусан, қонун лойиҳалари бўйича муҳомада жараёнларини, парламент назоратига оид таҳлиллари, фракциялар ўртасида бўлаётган бахс-мунозараларни, "жонли" тарзда, керак бўлса, тўғридан-тўғри халқимизга етказиши лозим.

Биз телевидение орқали фақат 10-15 та депутат ва сенаторни кўрамиз, холос. Уларнинг 85 фоизи "ойнаи жаҳон"да деярли кўринмайди. Депутат ва сенаторлар халқ вакиллари бўлганидан кейин доимо халқ олдида чиқиши, одамлар уларни таниши, олиб бораётган ишларидан хабардор бўлиши керак эмасми?

Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси (Х.Мирзохидов)га икки ой мuddатда Олий Мажлис раҳбарияти билан биргаликда тегишли чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш вазифаси топширилди.

Тўртинчидан, сиёсий партияларнинг ёшлар ўртасида олиб бораётган ишлари, партиялар қошида ташкил этилган "Ёшлар қанотлари"нинг фаолиятини, афсуски, қонкарли, деб бўлмайди. Ваҳоланки, бугун мамлакатимизда яшаётган 10 миллиондан ортиқ ёшлар ҳаётида қанчадан-қанча ечилимаган ижтимоий муаммолар борлигини барчангиз аниқлаб бўлиб ўтган ёшлар қурултойида яққол кўрдингиз.

(Давоми 3, 4-бетларда)

ПАРЛАМЕНТИМИЗ ҲАҚИҚИЙ ДЕМОКРАТИЯ МАКТАБИГА АЙЛАНИШИ, ИСЛОҲОТЛАРНИНГ ТАШАББУСКОРИ ВА АСОСИЙ ИЖРОЧИСИ БЎЛИШИ КЕРАК

ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ОЛИЙ МАЖЛИС ПАЛАТАЛАРИ, СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ЭКОЛОГИК ҲАРАКАТИ ВАКИЛЛАРИ БИЛАН ВИДЕОСЕЛЕКТОР ЙИГИЛИШИДАГИ МАЪРУЗАСИ

(Давоми. Боши 1, 2-бетларда)

Ўзингиз айтинг, қайси сиёсий партия ёшлар билан ақдан, бевосита иш олиб борапти? Уларнинг дарду ташвишларини ечишга интиляпти? Партияларнинг бу борада аниқ чора-тадбирлар режаси, керак бўлса, стратегияси борми? Бор бўлса, нега натижаси кўзга ташланмаяпти?

Ҳозирги ахборот асрида бирорта сиёсий партиянинг Интернет сайтида ёшлар билан интерактив алоқа тизими йўлга қўйилмаган. Партиянинг сайтига кирган ёшлар ўзига керакли саволларга жавоб топа олмайдди. Бу ахволда партиялар ёшлар ўртасида қандай ўрин ва таъсирга эга бўлиши мумкин?

Холбуки, сиёсий партиялар аввало истиқболли ёш раҳбарларни тайёрлаш мактаби бўлиши лозим.

Партиялар фуқароларимиз, айнқса, ёшларимизнинг ғоявий, мафкуравий эҳтиёжларини қондириши шарт. Агар партиялар бунга эришолмаса, бу бўшлиқни гараз ниёти кучлар тўлдиршига ҳаракат қилиши шубҳасиз. Айрим ҳолларда тўлдиряпти ҳам – буни аширишининг ҳождати йўқ.

Мен истардимки, Ёшлар иттифоқи қурултойида тилга олинган устувор масалаларни ҳар бир партия алоҳида ўрганиб, тегишли йўналиш бўйича ўз вазифаларини аниқ белгилаб олса, бу фақат фойда бўлади. Айнқса, чет эллардаги ёшлар билан ишлаш масаласи ҳақида гапирадиган бўлсак, афсуски, Олий Мажлис палаталари ҳам, сиёсий партиялар ҳам бу масаланинг яқинига ҳам келгани йўқ.

Холбуки, ҳорижий мамлакатларда юрган ёшлар ҳам ўзимизнинг фарзандларимиз, Ўзбекистон фуқароси эканини барчамиз, авваламбор, депутатлар унутмаслиги керак.

Яна бир муҳим масала – сиёсий партиялар уюшмаган, яъни ишламайдиган, ўқимайдиган, тайин бир машғулотга эга бўлмаган ёшларга умуман эътибор қаратмайпти. Бу борада партиялар туман ҳокимларининг ёшлар масалалари бўйича ўринбосарлари, янги тузилган Ўзбекистон ёшлар иттифоқи билан ақдан ҳамкорлиқни йўлга қўйиши бугунги кун талабидир.

Айнқса, талаба ва ўқувчи ёшларда сиёсий билимларини ошириш, ватанпарварлик ҳиссини кучайтиришда вакиллик органлари имкониятларини тўлиқ ишга солишимиз зарур.

Бунинг учун халқ депутатлари маҳаллий кенгашлари, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси биносига йиғит-қизларимиз эркин кириб чиқадиغان муҳит ва шароит яратилиши зарур. Токи ёшлар қонун қабул қилиш жараёнидан бошлаб партиялар ўртасида рақобат бўладиган мажлис ва тортишувларни ўз кўзи билан кўрсин, депутатлар билан мулоқот қилсин. Демократия мактабини фақат китобдан эмас, балки мана шундай жонли муҳитдан ўрганиш. Шунданга уларда сиёсий тафаккур, баҳс маданияти шаклланади. Бу борада Германия, Дания, Финляндия каби ривожланган давлатлар тажрибасидан фойдаланиш ўринлидир.

Бежинчидан, кадрлар билан ишлаш борасидаги муаммолар ҳам сиёсий партиялар фаолиятига жиддий таъсир кўрсатмоқда.

Кадрлар заҳирасини шакллантириш ва уларнинг малакасини ошириш, партиянинг муносиб фаолларини давлат хизматида тавсия этиш ишлари талаб даражасида ташкил этилмаган. Сиёсий партияларга кадрлар қаердан келмоқда, уларнинг билими, савияси, тажрибаси, жамоатчилик ўртасидаги обрўси қандай? Буни ким ўрганмоқда, ким бунга баҳо бермоқда? Афсуски, ҳеч ким.

Партияларнинг эртанги тақдирини мана бўлади, деган савол уларнинг раҳбариятини мутлақ бевозта қилмаётганини кўпгина мисолларда кўриш, қузатиш қийин эмас.

Ўтган йили барча сиёсий партиялар ходимлари аттестациядан ўтказилди.

Маълумотларга кўра, улардан 200 нафари билим ва тажрибаси етарли эмаслиги сабабли аттестациядан ўта олмаган ва ишдан озод этилган. Бундан ташқари, 284 нафар ходим аттестациядан шартли равишда ўтган, 28 нафари эса қўйи лавозимларга ўтказилган.

Мана шу рақамларнинг ўзи партияларда кадрлар билан ишлаш масаласининг ҳақиқий аҳолини кўрсатади.

Сиёсий партияларнинг қонқарсиз фаолияти кўп ҳолларда марказий ва маҳаллий партия ташкилотларининг айрим раҳбарлари ўртасидаги номақбул хатти-ҳаракатлар билан боғлиқ.

"Партия етакчиси" деган номга доғ тушириш, ўз хизмат вазифасини суиестеъмоқ қилиш, маънавий жиноятларга қўл уриш, маъийи бузуқлик, тоъмағирлик, ўз шахсий манфаатини, ўз бизнесини устун қўйиш каби ҳолатлар мавжудлиги ҳақида етарли маълумотлар бор.

Қанчалик оғир бўлмасин, шу борада баъзи бир мисолларга мурожаат қилишга тўғри келади. ЎзЛиДеПнинг Андижон вилояти кенгашининг собиқ раиси З.Жумабоев партия ташкилотига раҳбарлик қилишдан ўзини четга олиб, ишни ўз ҳолига ташлаб қўйган. Асосий ишни олиб борган унинг биринчи ўринбосари А.Мамажонов эса вилоят кенгаши девонида номаъқул, айтиш мумкинки, шармандали муҳит вужудга келишига сабаб бўлган. Ўйлайманки, гап нима ҳақида бораётганини, кўпчилигингиз яхши тушунасиз.

ХДПнинг Тошкент вилояти кенгашининг собиқ раиси С.Агзамов ташкилот балансида бўлган товар-моддий бойликларни сотиш, турли хил баҳоналар билан қўл остидаги ходимлардан пул йиғиш каби ишлар билан шуғулланиб юрган.

"Адолат" социал-демократик партиясининг Бухоро вилояти кенгаши раиси А.Турсунов ўз фаолиятида хунук салбий ҳолатларга йўл қўйиб, ўз обрўсини йўқотган, кенгаши фаолияти ўз ҳолига ташлаб қўйилган.

Бундай мисолларни, афсуски, аксарият вилоят ва туманлардаги партиялар кенгашлари фаолиятидан ҳам келтириш мумкин.

Ушбу ҳолатларнинг кўпчилиги бўйича ҳуқуқ-тартибот идоралари томонидан жиноят ишлари очилган бўлиб, айбдорлар қонун олдида жавоб берган ва жавоб бермоқда. Лекин улар аввало ўз виждони олдида, партиядошлари олдида жавоб бериши керак эмасми?

Шу муносабат билан ана шундай ҳар қайси салбий воқеага нисбатан партиялар раҳбарияти томонидан принципиал ва қатъий баҳо берилиши зарур.

Биз партиялар сафини билимли, ташкилотчи ва ватанпарвар ёш кадрлар билан тўлдиримиз лозим. **Сиёсий партиялар ходимлари партия ишида тобланиши, шундан сўнг давлат органлари ва ҳокимликлар тизимидаги турли лавозимларга, жумладан, депутатлик лавозимларига асосий заҳира бўлишлари даркор. Бу партияда ишлаш учун асосий омил ва рағбат бўлиб хизмат қилиши керак.**

Шу ўринда яна бир жиддий масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Бизда ҳокимлар маълум бир сиёсий партия аъзоси ҳисобланади. Лекин, улар ҳоким бўлгандан кейин ўзи аъзо бўлган партия билан умуман алоқани узиб қўяди.

Бу борада бир тақлифни илгари сурмоқчиман: туман ёки шаҳар ҳокими номзодини вилоят ҳокими томонидан тегишли маҳаллий кенгашларда ҳар бир партия гуруҳи билан маслаҳатлашув ўтказилганидан сўнг тегишли сессияда тасдиқлаш тартибини жорий этсак, нима дейсизлар?

Сизларга маълумки, бундай тартиб ҳозирги вақтда вилоят маъжлисида мавжуд. Аммо у фақат қоғозда бор-у, амалда, афсуски, ишламаяпти.

Биз энди ана шу қонуний механизмни маҳаллий кенгашларнинг барча босқичида самарали ишга соламиз. Агар бирорта номзод партия гуруҳлари муҳокамасидан ўтмаса, у ҳоким лавозимига тайинланмайди.

Айтиш керакки, ҳоким лавозимига номзод сиёсий партиялар томонидан тақдим этилган кадрлар орасидан танлаб олинади, яъни ҳоким муайян сиёсий партиядан бўлади. Бунинг учун ҳар бир сиёсий партиядо ҳокимликка номзодлар бўйича кадрлар заҳирасини шакллантириш мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Айни пайтда маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳларига тегишлича туман ёки шаҳар ҳокимлари, шунингдек, маҳаллий ижро органлари раҳбарларининг қонқарсиз фаолияти ҳақида хулосаларни вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларига тақдим этиш ҳуқуқини ҳам бериш керак, деб ҳисоблайман. Бу борада ҳар бир сиёсий партия гуруҳи ўз хулосасини бериши лозим.

Яна бир тақлиф – бундан буён вилоят ва республика миқёсидаги ижроия ҳокимияти юқори лавозимларига тайинлашда партиялар фикрини албатта инобатга олиш тартибини жорий этсак, нима дейсизлар?

Шу муносабат билан Давлат маслаҳатчиси О.Муродовга Олий Мажлис Қонунчилик палатаси билан биргаликда бир ой мuddатда "Сиёсий партиялар тўғрисида"ги қонунга ва бошқа қонунларга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича қонун лойиҳасини тайёрлаш топширилади.

Олтинчидан, ўтган даврда Президент ҳузуридаги Давлат бошқаруви академиясида сиёсий партиялар аппарати ходимлари учун махсус ўқув машғулотлари ташкил этилди. Уларга маърузачи сифатида юқори давлат идораларининг раҳбарлари, хусусан, Қонунчилик палатаси, Сенат ва сиёсий партиялар раҳбарлари, олий ўқув юртлари ректорлари ва бошқа таълиқли мутахассислар жалб қилинди.

Бу – яхши амалиёт. Лекин бундай ўқишлар фақат Тошкентда бўлмаслиги керак. Ҳар бир вилоятдаги партия бўлимида бир ой мuddатда "Сиёсий партиялар тўғрисида"ги қонунга ва бошқа қонунларга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича қонун лойиҳасини тайёрлаш топширилади.

Бу ишни самарали ташкил этиш, албатта парламентимиз палаталари ва сиёсий партиялар раҳбарлари билан маслаҳатлашган ҳолда, Давлат бошқаруви академияси ректори Р.Қосимовга топширилади.

Еттинчидан, сиёсий партияларнинг маҳаллий кенгашлардаги депутатлик гуруҳларининг таъсири мутлақо сезилмапти.

Айтиш мумкинки, улар, кўп ҳолларда, номига фаолият кўрсатмоқда. Хусусан, "Адолат" партиясининг Жиззах ва Сурхондарё вилоятлари ва туманлари маҳаллий кенгашларидаги партия гуруҳлари томонидан кенгаш сессиялари муҳокамасига 2016 йил давомида бирорта ҳам масала киритилмаганини қандай изоҳлаш мумкин?

Худди шундай ҳолатни ЎзЛиДеП партиясининг Хоразм вилояти, "Миллий тикланиш" демократик партиясининг Сурхондарё вилояти халқ депутатлари кенгашларидаги партия гуруҳлари мисолида ҳам, бошқа партиялар фаолиятида ҳам учратиш мумкин.

Сайловдан кейин аксарият депутатлар ўзларини номзод этиб кўрсатган партия билан алоқани узиб, ўз сайловчилари билан камдан-кам мулоқот қилади. Айнқса, туман кенгашлари депутатлари электорат олдида сайловдиди дастурлари ижроси бўйича умуман ҳисобот бермайди.

Шунинг учун ҳам фаол ишламаётган ва ўз вазифасини талаб даражасида бажармаётган, партия билан алоқани узиб қўйган маҳаллий кенгаш депутатлари тегишли сиёсий партия тақлифи асосида депутатликдан қақириб олиш бўйича қонунчиликка ўзгартиш киритиш вақти келди, деб ўйлайман.

Барчангиз баҳардорсиз, яқинда мамлакатимиз вилоятларини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш

бўйича қатор дастурлар қабул қилинди. Лекин бу дастурларни тайёрлашда жойлардаги партия гуруҳлари қай даражада иштирок этмоқда? Афсуски, ушбу саволга ижобий жавоб бериш қийин. Ваҳоланки, партиялар айнан шундай дастурлар орқали ўз сайловчиларини бевозта қилаётган муаммоларга ечим топиши, шунинг ҳисобидан электорати сафини кенгайтириши мумкин.

Шундан келиб чиққан ҳолда, бундан буён худудлар бўйича қабул қилинадиган, ижтимоий-иқтисодий ривожланишга оид ҳар қандай дастур лойиҳаси юзасидан партия гуруҳлари томонидан билдириладиган қонун ва тақлифлар ҳисобга олиниши шарт эканини қонунчиликда аниқ белгилаб қўйишимиз зарур, деб ҳисоблайман.

Ўзингиз ўйланг, агар биз бир дастур ишлаб чиқадиган бўлсак, бу жойдаги муаммоларни шу ердан сайланган депутатдан бошқа ким яна қўқурок, ким яна яхшироқ билиши мумкин? Агар депутатлар ҳар қайси худудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича қабул қилинган дастурда белгиланган вазифалар ижросини назоратга олса, амалий натижага эришамиз.

Айни пайтда шундай тизим яратиш керакки, **унга кўра яхши ишлаётган, фаол, жонқуяр туман кенгаши депутатлари кейинчалик вилоят депутати, вилоят депутатлари эса Олий Мажлис аъзоси бўлишига эришиш зарур.** Сиёсий партиялар биринчи навбатда ана шундай депутатларни кадрлар заҳирасига киритиши мақсадга мувофиқдир.

Депутатларнинг иш услубини такомиллаштириш, аҳолининг ҳуқуқий маданиятини ошириш мақсадида сиёсий партиялар орқали жойларда **"Марказ – вилоят – туман"** тартибиде ишлайдиган янги тизимни жорий этиш айна мuddао бўлар эди. Бу тизим орқали юқоридан пастга тушиб, ҳам депутатларни, ҳам турли аҳоли қатламларини Олий Мажлис палаталари, сиёсий партиялар фаолияти, қонун ижодкорлиги, қабул қилинаётган янги қонун ҳужжатлари ҳақида хабардор қилиб бориш йўлга қўйилади. Шу тариқа Олий Мажлис иш услубини вилоят кенгашларига, вилоят кенгашлари иш услубини эса туман ва шаҳар кенгашларига ўргатиш имконияти пайдо бўлади.

Ҳаётта, одамлар ичига кирмасдан, улар билан мулоқот қилмасдан, фақат юқоридан туриб топшириқ беришдек номақбул тажриба энди иш бермайди. Ундан бутунлай воз кечиш вақти келди.

Шу ўринда бир фикрни алоҳида таъкидлашни истардим. Биз, мана, Тошкент шаҳри туманларида халқ депутатлари кенгашларини ташкил этиш ишларини бошладик. Бу кенгашларга депутатликка номзодлар кўрсатишдан бошлаб, депутатликка сайланиш жараёнига қадар – сайловнинг барча босқичида сиёсий партиялар фаол иштирок этишлари керак, албатта.

Ҳозирги вақтда вилоят ва туман депутатларининг аксарияти маҳаллий ижро ҳокимияти вакиллари, айнқса, турли давлат тузилмалари раҳбарлари ҳисобланади.

Табий савол туғилади: депутатнинг ўзи ижро ҳокимияти вакили бўла туриб, маҳаллий ижро органлари фаолияти устидан қандай қилиб самарали депутатлик назоратини амалга ошириши мумкин?

Шу боисдан Тошкент шаҳри туманларида ва келгусида вилоятларда бўладиган сайловларда сиёсий партиялар депутатликка номзодлар танлашда уларнинг маҳаллий ижро ҳокимияти органлари ходимлари бўлмаслигига алоҳида эътибор қаратиш лозим. Марказий сайлов комиссияси ушбу масала юзасидан қарор қабул қилса, бу республика миқёсида ягона ва тўғри амалиётни шакллантиришга хизмат қилади.

Олий Мажлис палаталари раҳбарлари Нурдинжон Мўйдинхонович Исмоилов ва Ниғматилла Тўлкинович Йўлдошев Тошкент шаҳри бу борада бошқа вилоятларга намуна бўлиши учун ҳаракат қилсалар, ҳар бир туманга бориб, одамлар орасида юриб, сайлов жараёналарининг ҳолислик, адолат ва ошқоралик руҳида ўтиши учун жонбозлик кўрсатсалар, нур устига нур бўларди.

Саккинчидан, сиёсий партиялар худудий кенгашларининг моддий-техника таъминоти кўп ҳолларда талаб даражасида эмас. Масалан, сиёсий партияларнинг 18 та туман кенгаши ўз биносига эга эмас. 62 та кенгашнинг биноси қонқарсиз ҳолатда. Бу борадаги энг оғир ахвол ижара биноларида фаолият олиб бораётган "Адолат" ва "Миллий тикланиш" партияларидан кузатилмоқда.

Шу муносабат билан Вазирлар Маҳкамасига (А.Арипов) маҳаллий ҳокимлар, сиёсий партиялар билан биргаликда бир ой мuddатда партияларнинг вилоят, туман (шаҳар) кенгашларининг бинолар билан таъминланиш ҳолатини, уларнинг иш шартини танқидий ўрганиб чиқиб, бу борадаги ахволни тубдан яхшилаш бўйича тақлиф киритиш вазифаси топширилади.

Хурматли мажлис иштирокчилари!

Миллий парламентимиз фаолиятида, мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида Ўзбекистон Экологик ҳаракати муҳим ўрин тутганини ҳаммамиз яхши биламиз.

Ушбу Ҳаракат томонидан юртимизда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича қонунчилик базасини мустаҳкамлаш, шу соҳада қабул қилинаётган қонун ва қарорлар ижроси юзасидан парламент назоратини жорий этиш борасида муайян ишлар амалга оширилганини қайд этиш жоиз.

Айни вақтда бутун дунёда экологик муаммолар тобора кескинлашиб бораётган ҳозирги кунда бу соҳадаги ишларни, афсуски, етарли ва қонқарли, деб айтолмаймиз.

Бу борада Ўзбекистон Экологик ҳаракати қуйдаги масалаларга алоҳида эътибор қаратиши зарур.

Маълумки, аҳолини, айнқса, қишлоқ жойларда тоза ичимлик суви билан таъминлаш масаласи ҳамон долзарб бўлиб қолмоқда.

Шунингдек, маиший чиқиндиларни тўплаш, қайта ишлаш ва утилизация қилиш масаласи ҳам олдимизда турган энг оғир муаммодир.

Шу билан бирга, собиқ тузум даврида узокни ўйла-масдан қурилган, бугунги кунда айрим вазирлик ва идоралар, тадбиркорлик субъектлари томонидан ишлатиб келинаётган саноат иншоотлари ҳам замонавий экологик талабларга жавоб бермайди.

Энг муҳим масала – аҳолининг экологик маданиятини ошириш ҳақида жиддий бош қотиришимиз зарур. Албатта, бундай муаммоларни фақат маъмурий йўл билан ҳал этиб бўлмайди, бунга ёш авлод қалбида она табиатга меҳр-муҳаббат, унга дахлдорлик ҳиссини тарбиялаш орқали эришиш мумкин.

Юқорида экилган долзарб муаммоларни самарали ҳал этиш учун Ўзбекистон Экологик ҳаракати ташаббускор бўлиб, тегишли вазирлик ва идоралар, аввало, яқинда ташкил этилган Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси билан биргаликда тегишли чора-тадбирлар ишлаб чиқиши ва амалга ошириши зарур. Афсуски, ҳозирги вақтда Экологик ҳаракат фаолиятида бу борада аниқ тақлиф ва амалий ташаббуслар сезилмаяпти.

Барча йирик саноат корхоналарида Экологик ҳаракатнинг вакиллари бўлиши керак. Вазирлар Маҳкамаси шу масала юзасидан икки ҳафта мuddатда тақлиф киритсин.

Умид қиламизки, Экологик ҳаракат атроф-муҳит тозаллиги ва мусавфоллигини сақлашга, аҳоли ўртасида касалликларни камайтиришга ўз ҳиссасини қўшади. Мухтарам юртдошлар!

Сиёсий партиялар ҳаётидаги мавжуд муаммолар маълум даражада парламент фаолиятига ҳам салбий таъсир этиши табиийдир.

Авваламбор, қонун лойиҳаларини парламентда муҳокама этиш ва қабул қилишда фракцияларнинг ўрни, уларнинг партиявий ёндашуви ва қатъий позицияси етарли даражада сезилмаяпти.

Бир неча йил олдин фракциялар муҳокамасидан ўтмасдан, уларнинг хулосасини олмасдан бирорта ҳам қонун, Давлат бюджет лойиҳаси қабул қилинмаслигини қонуний асосда аниқ белгилаб қўйган эдик.

Тан олиш керак, ўтган давр мобайнида парламентда ана шу қонидан ҳаётга таъбиқ этиш бўйича кўп ишлар қилинди. Бирок фракцияларда қонун лойиҳалари ва бошқа муҳим масалалар муҳокамасини, улардаги конструктив баҳс ва мунозараларни янада кучайтиришни бугун ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда.

Қабул қилинаётган ҳар бир қонун лойиҳаси сайловчилар, партия электорати, турли табақа ва гуруҳларнинг манфаатлари нуктаи назаридан атрофлича муҳокама қилиниши, фракциялар ушбу масалаларда принципиал позициясини намоеън этиши шарт. Чунки баҳс, тортишув бўлган тақдирдагина қонунлар мукамал ҳаётини қўлга эга бўлади.

Яна бир масала. Сиёсий партиялар ташкилотлари, айнқса, уларнинг жойлардаги бўлимлари фракцияларда кўриб чиқилаётган масалалар, қонун лойиҳаларидан етарлича хабардор бўлмаяпти. Шу маънода, сиёсий партияларнинг ўз фракциялари билан ўзвий алоқасини кучайтириш лозим.

Ўз навбатида, сиёсий партиялар парламентдаги ўз фракцияларини доимий равишда жойлардаги вазият, электоратнинг қайфияти ҳақида хабардор этиши, мавжуд муаммолар ва уларнинг ечими юзасидан тақлифлар киритиб бориши керак.

Шу борада йилда бир марта сиёсий партиялар раҳбарларининг Президент билан учрашувини ўтказиш амалиётини йўлга қўйсақ, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Ана шундай учрашувларда мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий тараққиёти бўйича сизлардан амалий тақлифлар кутиб қоламиз.

Яна бир муҳим йўналиш – қонунларни қабул қилишда жамоатчилигимиз, сайловчиларнинг кенг иштироки сезилмаяпти. Қонунлар қабул қилиниши билан халқимизнинг оғири енгил бўлдики, унинг ҳаётидаги муаммолар ҳал бўлдики, деган саволлар билан, афсуски, ҳеч ким қизиқмаяпти.

Шунинг учун ҳам, қонунларни қабул қилиш жараёнида янги тизим – аҳоли билан муҳокама қилиш тизимини жорий этиш лозим, деб ҳисоблайман.

Яъни, қатта аҳамиятга эга, муҳим қонун лойиҳаларини биринчи ўқишда қабул қилгандан кейин уларни жойларда фуқаролар билан кенг муҳокама қилиш, уларнинг тақлиф ва мулоҳазаларини эътиборга олиб, лойиҳаларни такомиллаштирган ҳолда иккинчи ўқишга киритиш тартибини йўлга қўйиш мақсадга мувофиқ бўлади.

Яширишининг ҳождати йўқ, биз кўпинча вилоят марказларига бориб, ўша ернинг ўзидан қайтамиз. Жойларда бўладиган муҳокамаларда иштирок этмаймиз, одамларнинг муносабатини уларнинг ичиде туриб, улар билан бирга юриб ўрганимаймиз. Натижа нима бўлади? Қабул қилинган қонунларимиз тўлақонли бўлмайди, кутилган самарани бермайди.

Бугунги кунда сиёсий партиялар фракциялари ва депутатларнинг қонун ташаббускорлиги бўйича фаолияти ҳам талаб даражасида эмас. Мисол учун, 2015-2017 йилларда парламентимиз томонидан 55 та қонун қабул қилинган бўлса, фракциялар томонидан билдирилган ташаббуслар асосида қабул қилинган бирорта ҳам қонун йўқ. Бирорта ҳам! Шунинг ўзи сиёсий партияларнинг бугунги фаолиятига берилган баҳо эмасми?

Ёки 2017 йилда киритилган 46 та қонун лойиҳасидан фақат 9 таси депутатлар ташаббуси билан киритилган, холос.

(Давоми 4-бетда)

ПАРЛАМЕНТИМИЗ ҲАҚИҚИЙ ДЕМОКРАТИЯ МАКТАБИГА АЙЛАНИШИ, ИСЛОҲОТЛАРНИНГ ТАШАББУСКОРИ ВА АСОСИЙ ИЖРОЧИСИ БЎЛИШИ КЕРАК

ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ОЛИЙ МАЖЛИС ПАЛАТАЛАРИ, СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ЭКОЛОГИК ҲАРАКАТИ ВАКИЛЛАРИ БИЛАН ВИДЕОСЕЛЕКТОР ЙИГИЛИШИДАГИ МАЪРУЗАСИ

(Давоми. Боши 1, 2, 3-бетларда)

Бу соҳадаги ишларни яхшилаш учун қонунчилик ташаббуси билан чиққан ва шу ташаббуси қабул қилинган депутатларни рағбатлантириш тизимини жорий қилиш ўринли, деб ўйлайман.

Ўрганишлар шунинг кўрсатмоқдаки, Олий Мажлис таркибида муҳим бир тузилма, яъни илмий-амалий тадқиқот ва ахборот-таҳлилий фаолият олиб борадиган, қонун лойиҳаларини ишлаб чиқадиغان марказнинг йўқлиги бу борадаги ишларни юқори савияда ташкил этиш имкониятини бермапти.

Илгор хорижий тажрибалардан келиб чиққан ҳолда, Олий Мажлис ҳузурида Қонунчилик муаммоларини ўрганиш институтини ташкил этишни тақлиф қиламан. Бу институт парламент аъзоларининг бюрократизмга асосан ҳуқуқни қўллаш амалиёти ва хорижий тажриба бўйича таҳлилий маълумотлар ва қонун лойиҳаларини тайёрлаш ишлари билан шугулланиши лозим.

Бу нима учун керак? Бу институт депутат ва сенаторларнинг энг ақил ёрдамчиси вазифасини бажариши керак. Айни вақтда, Давлат бошқаруви академияси билан биргаликда депутатлар малакасини ошириш бўйича ўқув курсларини ташкил этиш ҳам фойдадан холи бўлмайди.

Учинчидан, Олий Мажлисининг давлат бошқаруви органлари фаолияти устидан парламент назоратини амалга ошириш, қабул қилинаётган қонунлар, муҳим ижтимоий-сиёсий, иқтисодий аҳамиятга эга давлат дастурларининг ижросини сўзсиз таъминлашга қаратилган ишларини ҳам етарли, деб бўлмайди.

Парламент эшитувлари, ҳукумат аъзолари, давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари раҳбарларининг ҳисоботларини тизимли равишда эшитиб бориш, депутатларнинг сўровларига атрофича жавоб қайтаришни таъминлаш борасида муаммолар мавжуд.

Одатда парламент вазирларнинг ҳисоботини эшитади. Лекин пастдаги бўйича бу йўналишда қим ҳисобот беради? Фақат марказ ёки вилоятда эмас, ҳудудларда ҳам ўзгариш бўлиши зарур. Хусусан, 2017 йилнинг ўтган даври мобайнида Қонунчилик палатаси депутатлари томонидан вазирлик ва идораларга юборилган жами 284 та депутатлик сўровидан 100 тасига қонунда белгиланган муддат бўзилган ҳолда жавоб берилган; 24 тасига эса умуман жавоб берилмаганини қандай изоҳлаш мумкин?

Нима учун Қонунчилик палатаси кўмиталари, партия фракциялари бундай ҳолатларга нисбатан тегишли вазирлик ва идоралар раҳбарлари иштирокида ўз муносабатини билдирмапти?

Депутатга беписандлик – ҳалққа беписандлик деб баҳоланиши шарт. Халқни ҳурмат қилмаган, депутатлик ваколатини амалга оширишга тўсқинлик қилган ҳар қандай мансабдор шахс қонун олдида жавоб беради.

Шу сабабдан ҳам депутатлик сўровини қўриб чиқмагани ёки унга жавоб бермагани, қўриш муддатини бузгани учун жавобгарлиқни қўйиш лозим.

Шу муносабат билан Давлат маслаҳатчиси О.Муродовга Олий Мажлис палаталари билан биргаликда бир ой муддатда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга тегишли ўзгариш ва қўшимчалар киритиш бўйича тақлифлар тайёрлаш вазифаси топширилади.

Республика, вилоят ва туман кенгашлари депутатларининг сўрови – бу халқ сўрови, деб баҳолаган ҳолда, бу борадаги жавобгарлиқни назарда тутадиган тегишли моддани қонунга киритиш керак.

Олий Мажлис палаталари, парламент сўрови бўйича олинган жавобларни Интернетдаги расмий веб-сайтларда кенг жамоатчилик учун эълон қилишни ташкил этиши лозим.

Бугун ҳаётнинг ўзи парламент назорати объеклари доирасини кенгайтиришни ҳам талаб этмоқда. Амалдаги қонунга кўра, парламент фақат давлат органлари фаолияти устидан назорат олиб бориши мумкин. Бироқ ҳўжалик бошқаруви органлари, хусусан, "Ўзбекнефтегаз", "Ўзбекэнерго" ва бошқа компания ва бирлашмалар бундан четда қолмоқда.

Шу мақсадда "Парламент назорати тўғрисида"ги қонунга тегишли ўзгариш ва қўшимчалар киритиш лозим, деб ҳисоблайман.

Шу билан бирга, Франция, Буюк Британия, Германия каби ривожланган давлатлар тажрибаси асосида Қонунчилик палатасида "Ҳукумат соати" институтини жорий этиш аниқ мудоа бўлар эди. Шу тариха йил бошида тасдиқланган режага мувофиқ ҳар ойда ҳукумат аъзоларининг ҳисоботи эшитилади ва шу бўйича тегишли қарорлар қабул қилинади. Олий Мажлис Сенатида эса барча даражадаги ҳокимларнинг ҳудудлари ривожлантириш борасидаги фаолияти ҳақида ҳисоботларни эшитиш амалиётини йўлга қўйишни тақлиф этаман.

Шундай механизм жорий этиш керакки, парламент эшитувларининг натижаси фақат марказда эмас, балки жойларда, энг чекка ҳудудларда ҳам сезилсин.

Тўртинчидан, парламентимиз жойларда олиб борилаётган ишларнинг ҳақиқий аҳолини ўрганишда бир қоллига тушиб қолди. Кўпинча республика ва вилоят даражасидаги масалалар ўрганилмоқда, деб ахборот берилади, бироқ қарийб 6 ойдан буюн 2 мингдан ортиқ муаммо хал этилмасдан қолмоқда.

Олий Мажлис палаталари Вазирлар Маҳкамаси, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари билан биргаликда депутатларнинг ўрганишлари жараёнида жойларда аниқланган, вилоятлар ва республика миқёсида хал этилиши керак бўлган муаммоларни ечиш бўйича зарур чораларни қўришлари лозим.

Лекин шу борада бир ноҳуш ҳолатни афсусланиб айтишга тўғри келади.

Ҳурматли депутат ва сенаторларимизнинг жойларга чиқиб, аҳоли билан ўтказган мулоқотлари таҳлил қилинганида, кўп ҳолларда расмийлаштирилган ва кўзбўйлаштирилган, сохта ҳисоботлар беришга, учрашувларга ўз ўрнига бошқа одамларни юбориш, ўрганилаётган масаланинг тўб илдизига етиб бормаслик каби камчиликларга йўл қўйилаётгани аниқланган.

Олий Мажлис палаталарининг Одоб комиссиялари бундай ҳолатларнинг ҳар бири юзасидан ҳар томонлама чуқур ўрганишлар ўтказиб, тегишли хулосалар бериши шарт.

Депутатларнинг жойларда бўладиган учрашувлари ҳақида оммавий ахборот воситалари орқали олдиндан, масалан, бир ҳафта аввал эълон бериш тартибини жорий қилиш, маҳаллий матбуот вакилларининг бундай тадбирларни танқидий нуқтаи назардан ёритиш бўйича фаолиятини қўйиш керак.

Шунингдек, депутатларнинг ҳудудларга навбатдаги сафарини ташкил этишдан олдин уларнинг ўтган галги сафари давомида аҳоли муносабатларини ҳал этиш бўйича қилган амалий ишларини таҳлил қилиб, хулоса баҳо бериш лозим.

Бешинчидан, парламент фаолиятига оид камчиликларга айрим депутат ва сенаторлар ўз вазифасини тўғри аниқлаб етмагани ҳам сабаб бўлмоқда. Бунини очик тан олишимиз керак.

Шундай парламент вакиллари ҳам борки, ўтган қарийб икки ярим йил мобайнида муҳомада этилаётган қонун лойиҳалари ва масалалар бўйича бирон марта ҳам маъруза қилмаган, уларга муносабат билдирмаган ёки маъруза юзасидан қишқар қилмаган, улар фақатгина кўр-кўрона овоз бериш билан шугулланади. Афсуски, бу – аччиқ ҳақиқат.

Депутат ва сенаторлар ўз фаолияти ҳақида сайловчиларни хабардор этиб бориш учун Интернетда, ижтимоий тармоқларда ўз саҳифаларини очиб, зарур маълумотларни уларга киритиб боришлари лозим. Дунёдаги кўпгина мамлакатлар аллақачон шу тизимга ўтган.

Бу борадаги ишларни ташкил этиш вазифаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги раҳбари Ш.Шерматовга топширилади.

Айни пайтда Олий Мажлис палаталари депутатлар ва сенаторларни маънавий ва моддий рағбатлантиришга доир низомини ишлаб чиқиб, амалиётга татбиқ этиши лозим. Бунда ҳар бир депутат фаолиятини баҳолаш ва рағбатлантиришнинг аниқ мезони ва механизмларини белгилаш, шунга кўра намуна кўрсатган депутатларга "адолатли депутат", "халқпарвар депутат", "муҳнаткаш депутат" деган номлар беришни назарда тутиш мақсадга мувофиқдир.

Ўйлайманки, бундай номларга сазовор бўлган депутатлар кейинги сайловларда аввало сиёсий партиялар томонидан номзод сифатида илгари сурилади, энг муҳими, улар халқимиз томонидан қўллаб-қувватланади.

Сидқидилдан ва самарали ишлаган, ваколати тугаган депутатларга "фахрий депутат" мақоми бериб, уларнинг ойлигига устама ҳақ тўлаш тизимини жорий қилиш керак. Жумладан, Қонунчилик палатаси депутати ёки Сенат аъзоси бўлган фахрий депутатларимизга ҳар йили энг кам ойлик иш ҳақининг 8 баробари, маҳаллий кенгашларнинг фахрий депутатларига – 3 баробардан 5 баробаргача бўлган миқдорда муқофот беришни тақлиф этаман.

Қолаверса, фахрий депутатларга Олий Мажлис палаталарининг мажлисларида иштирок этиш ҳуқуқини берасак, нима дейсизлар?

Сизларга яхши маълум, амалдаги қонунчиликда депутат ва сенаторлар фаолият олиб бораётган даврда уларнинг олдинги иш ўрни сақлаб қолиниши кўзда тутилган. Лекин амалда бу норма самарали ишламаётганини очик тан олиш керак.

Шунинг учун ана шу қонун нормаси ижросини қатъий таъминлашимиз, керак бўлса, депутатлар ўз фаолиятини яқунлаганидан кейин уларни аввалги лавозимига нисбатан бир поғона юқори бўлган вазифага тайинлаш лозим. Бу тартиб барча бўйиндаги депутатларга тааллуқли бўлиши адолатдан бўлар эди.

Фурсатдан фойдаланиб, яна бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Олий Мажлис Сенати ҳар йилнинг якуни бўйича аниқ мезонлар асосида мамлакатимиз бўйича халқ депутатлари туман ва шаҳар кенгашлари орасидан 14 та, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри вакиллик органлари ўртасидан эса 1 та намунали кенгашни аниқлаб, бошқаларга ўрнак қилиб кўрсатиш ва рағбатлантириш тизимини йўлга қўйиш нур устига нур бўларди.

Бу мамлакатимизда юксак малакали депутатлар корпусини шакллантиришда янги бир амалий қадам бўлади.

Шунингдек, намунали кенгашлар фаолиятини кенг ёритиш мақсадида улар ҳақида ҳужжатли фильмлар, оммавий ахборот воситаларида турли материаллар, хусусан, "Намунали депутат" рубрикаси остида кўрса-

тувлар тайёрлаш ҳақида ҳам ўйлаб қўришимиз лозим. Умуман олганда, Олий Мажлис, вилоят ва туманларда фаолият кўрсатаётган намунали депутатларнинг иш услуби ҳақида рисоалар, ёш депутатлар учун эса тегишли қўлланмалар чиқариш керак.

Олий Мажлис палаталари ва халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларида муносиб фаолият кўрсатган, бошқаларга ўрнак бўлган, ватанпарвар ва фидойи депутатлар ҳақида "Эҳтиром китоблари"ни ташкил этиш ва бу китобларни кейинчалик Олий Мажлис музейида сақлаш ўринли бўлар эди.

Собиқ ва амалдаги депутатлар, сенаторлар ўртасида ўзаро тажриба алмашиш, дўстона мулоқот ўрнатил, кўп йиллар меҳнат қилган халқ вакилларига ҳурмат-иззат кўрсатиш мақсадида "Депутатлар клубини" ҳам ташкил қилишни тақлиф этаман.

Бу тақлифларни амалга ошириш учун Олий Мажлис палаталари раҳбарларига, Бош вазир ўринбосари (Ж.Қўчқоров), Молия вазирлиги (Б.Ходжаев), Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги (К.Мансуров), Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси (Х.Мирзохидов), "Ўзбекино" Миллий агентлиги (О.Мусаев) билан биргаликда икки ой муддатда тегишли қарор қабул қилиш тавсия этилади.

Олтинчидан, Олий Мажлис палаталарининг мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий ҳаётига дахлдор энг долзарб масалаларни ҳал этиш борасидаги ташаббускорлигини ошириш муҳим аҳамиятга эга.

Биз парламентимизга катта ишонч билдириб, Қонунчилик палатасига (Нурдинжон Мўйдинхонов Исмоилов) – соғлиқни сақлаш соҳасида, Сенатга эса (Нигматилла Тўлқенович Йўлдошев) – ички ишлар органлари тизимида ислохотларни амалга оширишда мавжуд вазиятни яхшилашга бош-қош бўлишни тақлиф қилган эдик.

Бу катта масъулият ва айни пайтда катта шарафдир.

Ўтган вақт мобайнида бу борада муайян ишлар амалга оширилди, бироқ ҳали уларни етарли, деб бўлмайди.

Мен қайси ҳудудга бормайин, албатта, ана шу икки соҳага алоҳида эътибор қаратаман.

Лекин соғлиқни сақлаш муассасаларида дори-дармонлар ва тиббий-техник воситаларнинг етишмаслиги, улар малакали кадрлар билан таъминланмагани, биноларнинг талабга жавоб бермаслиги, ички ишлар органларида профилактик тадбирлар номуама қўйиладигани, айрим ҳудудларда ҳуқуқбузарликлар сони ошиб бораётгани каби бир қатор муаммо ва камчиликлар давом этмоқда.

Биз уларни бартараф этиш учун ҳали кўп иш қилишимиз, туну кун тиним билмасдан ишлашимиз, ана шу соҳаларда қатъий парламент назоратини ўрнатишимиз зарур.

Қонунчилик палатаси Спикери Нурдинжон Мўйдинхонов Исмоилов тиббиёт соҳаси мутасаддилари ахборотини кўпроқ Қонунчилик палатасида эшитмоқда.

Лекин бундай иш услубини жойларга чиқиб, турли мутахассислар билан бирга юриш, қишлоқ врачлик пунктлари бўладими, болалар ёки аёллар шифохоналари бўладими, энг камида ўн кун юриш, улардаги ҳақиқий аҳолини аниқлаб, муаммоларни ҳам қўйиш, ҳам амалий нуқтаи назардан ҳал қилиш юзасидан тақлифлар билдириш билан алмаштириш, қисқача айтганда, парламент назорати бўйича таъсирчан ва самарали тизим яратиш ҳар томонлама мақсадга мувофиқ бўларди. Энг асосийси – бундан натижа бўлиши керак, ва бунини одамлар сезиши керак.

Сенат Раиси Нигматилла Тўлқенович Йўлдошевнинг ички ишлар соҳасидаги ислохотлар бўйича фаолияти ҳақида ҳам шундай фикрларни билдириш мумкин.

Масалан, Тошкент вилоятининг Қибрай туманини ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликнинг олдини олиш соҳасида намунали туманга айлантириш бўйича бир неча ой олдин аниқ топшириқлар берилган эди. Лекин, афсуски, бу борада ҳалигача амалий натижа кўзга кўринмапти.

Яқинда Наманган шаҳридаги Орзу маҳалласи таянч пунктида бўлиб, бу ерда қисқа муддатда катта ишлар амалга оширилганга гувоҳ бўлдим. Ваҳоланки, шундай ишларни Қибрай туманида ҳам қилиш мумкин эди.

Сенатимизнинг ҳурматли Раиси ҳамда ҳурматли Спикеримиз соғлиқни сақлаш ва ички ишлар тизимини энг намунали соҳаларга айлантириш бўйича янада фаоллик билан иш олиб борадилар, деб ишонаман.

Нега деганда, тинчлик ва соғлиқ – ҳар бир инсон учун бебаҳо неъмат. Агар шу икки соҳада олдинкигача кўйган мақсадларимизга эришсак, бу энг катта ютуғимиз бўлади ва халқимиз биздан айлббатта рози бўлади.

Яна бир масалага алоҳида эътибор қаратмоқчиман. Олий Мажлис палаталарининг муайян вазифаларни бажариш учун комиссиялар тузиш ваколати бор. Лекин, ҳурматли депутатлар, айтинг-чи, Қонунчилик палатаси бу ваколатдан охириги марта қачон фойдаланди? Нима, жамиятимиз ҳаётида муҳим бўлган вазифалар йўқми?

Ҳаммага маълум, ёшлар билан ишлаш, оила ва аёллар масаласи ҳар доим биз учун муҳим вазифа ҳисобланган ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади.

Олий Мажлис палаталарининг қарийб 40 нафар аёл сенатор ва депутатлари буни жуда яхши тушунишадди.

Хотин-қизлар ўртасида олиб борилаётган ишлар самарадорлигини ошириш, жумладан, энг оғир масала бўлган ўз жонига қасд қилиш, жиноятчилик ва оилавий ажримларнинг олдини олишда Олий Мажлис палаталарининг роли сезилмапти. Бу борада на самарали ишлайдиган қонунлар қабул қилинмоқда, на жойларда амалий фаолият олиб боришмоқда. Холбуки, халқимиз, сайловчиларимиз биздан бу борада амалий ҳаракатларни кутмоқда.

Шу боис Давлат маслаҳатчиси О.Муродовга Олий Мажлис Қонунчилик палатаси билан биргаликда бир ой муддатда қуйи палатада Ёшлар масалалари ҳамда Оила ва аёллар масалалари бўйича комиссияларни тузишни ўрганиб чиқиш топширилади.

Еттинчидан, парламент палаталари фаолиятида бугун муҳомада қилинаётган муаммолардан ташқари яна бир қанча муаммолар мавжуд. Лекин, афсуски, уларни бартараф этиш чоралари қўйилмапти. Айрим раҳбарлар томонидан, "бу масалаларни кўтарманлар, тинчгина қўрайлик" қабилида иш юритишга қаратилган номақбул кайфиятдан мутлақо воз кечишимиз керак.

Парламент раҳбарлари ва уларнинг ўринбосарлари ўртасидаги вазифалар бугунги кун талабларидан келиб чиқиб тақсимланмаган. Бир сўз билан айтганда, ўринбосарлар майда-чуйда масалалар билан ўралашиб қолиб, давлат ва жамият учун муҳим масалалар Олий Мажлис раҳбарияти эътиборидан четда қолиб кетмоқда.

Масалан, Қонунчилик палатасида мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларни халқроқ миқёсдан тарғиб қилиш билан қайси раҳбар ёки ўринбосар тизимли равишда шугулланапти? Бу саволга жавоб йўқ.

Шунинг учун парламентимиз палаталари раҳбарлари ва уларнинг ўринбосарлари зиммасига юклатилган вазифаларни танқидий қайта қўриб чиқиш вақти келди, деб ҳисоблайман.

Ҳар қайси фракция раҳбари – Спикер ўринбосари маълум бир вилоятда аниқ бир соҳа учун масъул бўлиб, шу йўналишни намунали даражага кўтариб берса, айни мудоа бўлар эди.

Биз Олий Мажлис олдида турган вазифаларни самарали ҳал этиш ҳақида сўз юритар эканмиз, албатта, депутатлар, сенаторлар фаолиятини моддий таъминлаш масаласини ёдидимиздан чиқармаслигимиз лозим. Бу таҳдид ҳақиқати.

Бу масала йиллар давомида қўриб чиқилмаган. Бу даврда давлат органлари бошқа ходимларининг моддий таъминоти бир неча марта қўриб чиқилиб, бугунги ҳаёт, замон талабларига мослаштирилди.

Нима учун Олий Мажлис палаталари раҳбарлари хорижий амалиётни, республикаимиздаги ҳуқуқни қўллаш амалиётини чуқур таҳлил қилиш асосида бу борада тақлифлар киритмаган?

Давлат раҳбари сифатида мен депутатлар ва сенаторлар ҳамда Олий Мажлис ходимларининг моддий таъминотини яхшилаш бўйича асосли тақлифларни қўриб чиқишга тайёрман.

Азиз дўстлар!

Ҳаракатлар стратегияси ва унинг асосида қабул қилинган Давлат дастури ижросини таъминлашда сиёсий партиялар, Олий Мажлис палаталари ўз электро-ратификациялари, сайловолди дастурида белгиланган устувор йўналишлар, ваколатларидан келиб чиқиб, ўз ғоя ва тақлифлари билан фаол қатнашиш лозим.

Айниқса, партиялар бундан манфаатдор, чунки Ҳаракатлар стратегиясини босқичма-босқич, сифатли амалга оширилишини таъминлаш орқали улар ҳам ўз дастурий вазифаларини амалда бажаришга эришади.

Айни пайтда шунинг алоҳида қайд этиш керакки, Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган мақсад ва вазифаларни самарали амалга ошириш кўп жиҳатдан партияларнинг фаоллигига боғлиқ. Хусусан, биз келгусида вилоят, туман, шаҳар ҳокимларини сайлаш тартибини жорий этиш бўйича чора-тадбирлар белгиладик. Бироқ ана шу илгор, демократик ғояни ҳаётга татбиқ этиш учун, аввало, сиёсий партиялар бу масъулиятни лавозимларга ўз номзодларини кўрсатишга тайёр бўлиши, салоҳиятли кадрлар захирасига эга бўлмоғи лозим.

Сизларнинг фаоллигингиз, фуқароларнинг сиёсий ҳуқуқий маданияти даражасининг ўсиб, юртимизда кўппартиявийлик тизимининг тобора мустаҳкамланиб бораётганидан келиб чиққан ҳолда, келгусида Ҳукумат таркибини, жумладан, вазирлар, давлат кўмиталари раислари лавозимларини сайлов якунлари бўйича эришилган депутатлик ўринларини инобатга олиб, сиёсий партиялар томонидан тақлиф этиш тизимига ўтаимиз.

Бир фикрни такрор ва такрор айтишни ўринли, деб биламан: олиб бораётган ислохотларимизнинг муваффақияти, авваламбор, сиёсий партияларнинг етуқлик даражасига, уларнинг жонажон Ватанимиз олдидаги масъулиятини ўз зиммасига олишга қай даражада тайёр эканлига бевоосита боғлиқдир.

Қайси партияга мансуб бўлишимиздан қатъи назар, шу юрт фарзанди, шу юрт фуқароси сифатида Ватан тараққиёти, мамлакатимиз тинчлиги ва халқ фаровонлиги йўлида бирлашиб, сидқидилдан хизмат қилишда барчангизга сихат-саломатлик, куч-ғайрат, янги муваффақиятлар тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.